

CRNA GORA

UPRAVA ZA STATISTIKU

IV Proleterske 2, 81000 Podgorica

Tel: +382 (0) 20 230 811

Fax: +382 (0) 20 230 814

E-mail: contact@monstat.org

IZVJEŠTAJ O KVALITETU ZA 2019. GODINU

Indeks prometa u uslugama

Odgovorno lice: Jelena Prelević

Odsjek: Odsjek statistike kratkoročnih indikatora

Sadržaj:

1. Uvod - Osnovne informacije o istraživanju	1
1.1 Svrha, cilj i predmet istraživanja.....	1
1.2 Pravni osnov.....	1
1.3 Statističke jedinice.....	1
1.4 Pokrivenost i obuhvat istraživanja	1
1.4.1 Sektori.....	1
1.4.2 Statistička populacija	1
1.5 Referentna geografska oblast	1
1.6 Koncepti i definicije	1
1.7 Klasifikacije	1
1.8 Frekvencija prikupljanja podataka.....	1
1.9 Dinamika objavljivanja podataka	2
1.10 Metodologija.....	2
1.11 Bazni period.....	2
1.12 Jedinica mjere	2
1.13 Izvor podataka.....	2
1.14 Metod prikupljanja podataka	2
2. Relevantnost - Korisnici podataka	2
2.1 Potrebe korisnika.....	2
2.2 Zadovoljstvo korisnika.....	2
3. Tačnost i pouzdanost	3
3.1 Tačnost - Opšta ocjena	3
3.2 Greška u obradi podataka.....	3
3.3 Revizija podataka.....	3
3.3.1 Politika revizije podataka	3
3.3.2 Praksa revizije podataka.....	3
4. Pravovremenost i tačnost objave podataka	3
4.1 Pravovremenost.....	3
Vremenski jaz objave preliminarnih podataka.....	3
Vremenski jaz objave konačnih podataka	4
4.2 Tačnost objave podataka.....	4
5. Dostupnost i jasnoća	4
5.1 Kalendar objave podataka	4
5.2 Pristup kalendaru objave podataka	4
5.3 Saopštenja	4
5.4 Publikacije	4
5.5 Online baza podataka	4
5.6 Pristup mikro podacima.....	5
5.7 Popunjenost metadate	5
6. Uporedivost	5
6.1 Prostorna uporedivost	5
6.2 Vremenska uporedivost	5

1. Uvod - Osnovne informacije o istraživanju

1.1 Svrha, cilj i predmet istraživanja

Cilj istraživanja je ocjena ukupnog prometa, u uslužnim djelatnostima, koji je praćen relativnim promjenama u kratkoročnoj dinamici.

1.2 Pravni osnov

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike (Sl.list Crne Gore br. 18/12, 47/19) definisane su odredbe za prikupljanje, obradu i diseminaciju podataka. Zakon pruža Upravi za statistiku pravno ovlaštenje da prikuplja i pristupa podacima potrebnim za sprovođenje Programa i Godišnjeg plana. Zakon daje prioritet upotrebi administrativnih podataka, kao i pravo pristupa individualnim podacima koji su rezultat istraživanja ostalih proizvođača zvanične statistike. Kao dopuna zakonskim odredbama, Uprava za statistiku je potpisala više memoranduma o saradnji sa imaoćima administrativnih podataka.

1.3 Statističke jedinice

Jedinice posmatranja su sva preduzeća (privredna društva) u Crnoj Gori koja su predala PDV prijavu Poreskoj upravi Crne Gore. Obuhvat se temelji na Regulativi EU br. 1165/98 za kratkoročne statistike (Anex D) i njenim izmjenama i dopunama.

1.4 Pokrivenost i obuhvat istraživanja

1.4.1 Sektori

Izveštajne jedinice su poslovni subjekti klasifikovani u Statističkom poslovnom registru sa pretežnom djelatnosti u sledećim uslužnim djelatnostima: G_XG47, H, I, J, M_X_M701,721,722,750 i N_X_N771,772, 773,774,811,813 NACE Rev.2

1.4.2 Statistička populacija

Okvir za uzorak je baziran na podacima iz Statističkog poslovnog registra Uprave za statistiku Crne Gore i obuhvata sve aktivne poslove u oblasti G_XG47, H, I, J, M_X_M701,721,722,750 i N_X_N771,772, 773,774,811,813 Nace Rev.2.

1.5 Referentna geografska oblast

Podaci se odnose na čitavu teritoriju Crne Gore.

1.6 Koncepti i definicije

Indeksi prometa u ostalim uslugama pokazuju dinamiku vrijednosti prometa u posmatranom sektoru ostalih usluga.

Promet robe bez PDV-a predstavlja vrijednost ukupnog prometa koji je privredno društvo ostvarilo u toku izvještajnog kvartala na teritoriji Crne Gore i iskazuje se u eurima. Obuhvata se ukupan promet koji je preduzeće ostvarilo, bez obzira da li je ostvaren u nekoj drugoj djelatnosti. Obraduje se vrijednost prometa bez PDV-a u izvještajnom kvartalu.

1.7 Klasifikacije

KD 2010

1.8 Frekvencija prikupljanja podataka

Kvartalno.

1.9 Dinamika objavljivanja podataka

Kvartalno.

1.10 Metodologija

Metodologija indeksa prometa u uslugama je dostupna na web sajtu:

<http://www.monstat.org/userfiles/file/Ostale%20usluge/2018/1/Metodologija%20-%20Indeks%20prometa%20u%20uslugama.pdf>

1.11 Bazni period

Bazna godina je 2015. godina.

1.12 Jedinica mjere

Promjene u odnosu na prethodni period - procentualno (%)

1.13 Izvor podataka

Izvor podataka je administrativni - Poreska uprava Crne Gore (podaci o prometu na osnovu PDV prajava).

1.14 Metod prikupljanja podataka

Po završetku kvartala Uprava za statistiku dobija bazu podataka u elektronskoj formi iz Poreske uprave o sljedećim varijablama: o prometu, obračunatom PDV-u i broju radnika svih privrednih subjekata.

2. Relevantnost - Korisnici podataka

2.1 Potrebe korisnika

Međunarodni korisnici:

- Eurostat
- Svjetska banka
- UN organizacije
- Međunarodni monetarni fond

Nacionalni korisnici:

- Ministarstva i drugi organi javne uprave
- Lokalne samouprave i drugi organi lokalne uprave
- Centralna banka
- nevladine organizacije
- studenti
- istraživači
- mediji

2.2 Zadovoljstvo korisnika

Uprava za statistiku je usvojila Strategiju upravljanja kvalitetom, vodič za implementaciju strategije upravljanja kvalitetom, kao i implementacioni plan za sprovođenje politike kvaliteta. U cilju mjerenja stepena do kojeg ispunjava svoje obaveze prema korisnicima i u sklopu nove politike kvaliteta, Uprava za statistiku je sprovela istraživanje o zadovoljstvu korisnika. Prikupljanje podataka realizovano je putem web ankete, u periodu od 1. septembra do 20. oktobra 2017. godine. Rezultati istraživanja dostupni su na web stranici Uprave za statistiku na sledećem linku:

<https://www.monstat.org/userfiles/file/KVALITET/Izviestaj%20o%20zadovoljstvu%20korisnika.pdf>

3. Tačnost i pouzdanost

3.1 Tačnost - Opšta ocjena

Istraživanje se zasniva na administrativnom izvoru podataka (Poreska uprava Crne Gore). Shodno sporazumu o saradnji zaključenog u Podgorici septembra 2010. godine između Uprave za statistiku i Poreske uprave dostavljaju se podaci o prometu na osnovu PDV prijava u elektronskoj formi..

3.2 Greška u obradi podataka

Prikupljeni podaci prolaze kroz niz procesa prije konačne ocjene, a to su: šifriranje, unos, editovanje, imputacije, ponderisanje, tabeliranje itd. Greške napravljene u ovim fazama nazivaju se greškama obrade.

3.3 Revizija podataka

3.3.1 Politika revizije podataka

Uprava za statistiku je usvojila politiku revizije i ista je dostupna na web sajtu:

<http://www.monstat.org/cg/page.php?id=1493&pageid=1493>

3.3.2 Praksa revizije podataka

Tipične revizije su minimalne. Značajne revizije se koriste samo ukoliko dođe do metodoloških promjena. Obzirom da ne postoji zvanična politika revizije, u kvartalnom istraživanju ostalih usluga se koriste sledeće mjere:

- Za značajne revizije (kao što je promjena bazne godine) sve serije se preračunavaju, ali promjene nisu najavljene. Oznaka da je došlo do promjene se objavljuje zajedno sa izmijenjenim podacima.
- Ukoliko dodje do greške, ona se ispravlja u najkraćem mogućem roku ili u sledećem saopštenju.
- Objavljeni podaci se posmatraju kao preliminarni sve do izlaska sledećeg saopštenja kada preliminarni podaci postaju konačni.

3.3.3 Prosječna veličina revizije podataka (A6)

Nije dostupno.

4. Pravovremenost i tačnost objave podataka

4.1 Pravovremenost

Podaci se objavljuju 50 dana nakom završetka posmatranog perioda.

Vremenski jaz objave preliminarnih podataka

Indikator pravovremenosti objave preliminarnih podataka predstavlja vrijeme između datuma poslednjeg dana referentnog perioda i datuma objave prvih podataka. On se može prikazati formulom:

$T1 = d_{\text{fst}} - d_{\text{ref}}$

$T1 = 505 \text{ dana}$

d_{fst} - datum izlaska prvih rezultata

d_{ref} - poslednji dan (datum) referentnog perioda

Rokovi za objavljivanje podataka istraživanja ostalih usluga u toku 2018. godine su ispunjeni u skladu sa kalendarom objavljivanja. Kalendar objavljivanja podataka je dostupan na sledećoj web adresi:

<http://www.monstat.org/cg/page.php?id=12&pageid=12>

Vremenski jaz objave konačnih podataka

Indikator pravovremenosti objave konačnih podataka predstavlja vrijeme između datuma posljednjeg dana referentnog perioda i datuma objave konačnih podataka. Podaci ostalih usluga se objavljuju 50 dana nakon završetka referentnog perioda u skladu sa Kalendarom objavljivanja podataka. Podaci novog saopštenja se tretiraju kao preliminarni sve do izlaska novog saopštenja pa je vremenski jaz objave konačnih podataka u mjesečnom saopštenju trgovine na malo 110 dana.

4.2 Tačnost objave podataka

Indikator tačnosti predstavlja vremensku razliku između stvarne objave podataka i planirane objave podataka.

P3 = dact - dsch

Što se tiče istraživanja ostale usluge, tačnost= 0, što znači da su podaci objavljeni u skladu sa Kalendarom objave podataka.

5. Dostupnost i jasnoća

5.1 Kalendar objave podataka

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Sl.list Crne Gore" br. 18/12 i 47/19.) se propisuje da proizvođači zvanične statistike pripremaju, ažuriraju i objavljuju Kalendar objavljivanja statističkih podataka. Objavljuje se na internet stranici Uprave za statistiku najkasnije do 20. decembra za narednu godinu, za sve proizvođače zvanične statistike koji uključuje datume objavljivanja statističkih podataka. Svaka promjena u datumu objavljivanja u Kalendaru objavljuje se unaprijed u skladu sa Procedurom o neplaniranim revizijama.

5.2 Pristup kalendaru objave podataka

<http://www.monstat.org/cg/page.php?id=12&pageid=12>

5.3 Saopštenja

Podaci indeksa prometa u uslugama dostupni su na web sajtu:

<http://www.monstat.org/cg/page.php?id=1756&pageid=1122>.

5.4 Publikacije

Uprava za statistiku objavljuje sljedeće redovne publikacije:

1. Mjesečni statistički pregled
2. Statistički Godišnjak
3. Crna Gora u brojkama

Pored navedenih redovnih, Uprava za statistiku objavljuje i vanredne publikacije. Neke od najznačajnijih vanrednih publikacija su sledeće:

1. Žene i muškarci u Crnoj Gori
2. Djeca u Crnoj Gori
3. Najčešće korišćeni statistički podaci

Sve publikacije koje objavljuje Uprava za statistiku dostupne su na sledećem linku:

<http://monstat.org/cg/publikacije.php>

5.5 Online baza podataka

Podaci su dostupni na web sajtu: <http://monstat.org/cg/pxweb.php>

5.6 Pristup mikro podacima

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Sl.list Crne Gore" br. 18/12 i 47/19) regulisana su pravila pod kojim spoljni korisnici mogu dobiti pristup individualnim podacima za potrebe istraživanja. Članom 58 definisane su vrste naučnih i istraživačkih organizacija koje mogu dobiti takve podatke. Davanje individualnih podataka bez identifikatora moguće je isključivo na pisani zahtjev naučno-istraživačkih ustanova, u svrhu obavljanja naučnoistraživačke djelatnosti, kao i međunarodnih statističkih organizacija i proizvođača statistike iz drugih država. Istraživački subjekt potpisuje Ugovor sa Upravom za statistiku, kao i Izjavu o poštovanju principa povjerljivosti. Proizvođači zvanične statistike vode posebnu evidenciju o korisnicima i o svrsi za koju su statistički podaci dati na korišćenje.

5.7 Popunjenost metadate

Stopa popunjenosti metadate predstavlja odnos broja popunjenih metadate podataka u odnosu na ukupan broj prihvatljivih metadate polja. Za kvartalno istraživanje ostale usluge, stopa popunjenosti metadate podataka iznosi 100%.

6. Uporedivost

6.1 Prostorna uporedivost

Podaci su geografski uporedivi sa podacima drugih EU zemalja.

6.2 Vremenska uporedivost

Podaci se objavljuju od 2010. godine.

Indikator za uporedivost u vremenu

Dužina uporedivih vremenskih serija se izračunava sledećom formulom:

$$CC1 = Jlast - Jfirst + 1$$

Jlast - broj poslednjeg referentnog perioda objavljene statistike

Jfirst - broj prvog referentnog perioda uporedive statistike

Prema navedenoj formuli, dužina uporedive vremenske serije za istraživanje usluga je 6 godina.